

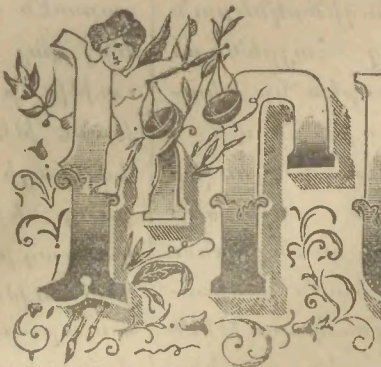
ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԱՐԱՆ
Տարեկան . . 12 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 6 "

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ
Իրիւ թիւ միկ ծրարով
Տարեկան . . 14 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՍԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2,60 Տոյա
Վեցամսեայ 1,50 "
Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Ծրարացման տուր
20 ամսիկով

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԶՈՐԵՔԱՐԹԻ ԵՒ ՇՈՒԲԱՐ

Հ Ա Ս Յ Է

Rédaction du journal

„Iravounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на вѣстникъ

„Иравункъ“

ВАРНА

Դրոշիւնը եւ

չեմ տրոշիւր

Հ Ա Ս Յ Ա Ն

ԲԱՂԷՇ, 30 Նոյեմբեր

Պակտոյի քիւրտերը երկու անգամ
յարձակեցան Կիւրտիւնք գիւղին վրայ
(Խուլի վիճակ). ամբողջ տունները
թալիւնեցին, եւ շատ մը անձեր սպան-
նեցին, ի միջի այլոց, Մարտո իւս-
չօյանը եւ Միքէ Բալօյանը, Նուսէ
Փառապարեան եւ իր Խալի Բառուրեան
կիւնիւրը, նոյնպէս Միկրո Տէմիրեանի
աղայը:

Դիւրաւ կը պնդէին որ քիւրտ
փոքրիկ աղջիկ մը անհետացած էր եւ
թէ Հայերը սպաննած էին զայն, ինչ-
քի իշխանութիւնները, այս տեղեկու-
թեան վրայ հիմնուելով, առանց ու
է ապացոյցի ձեռնարկեցին տէր Պեռ-
րոս քահանայն եւ տեղւոյն երեւելի-
ներէն Արթիւր, Գիւրգոն, Ակորը,
Կիրակոսը, Խաչոյ, Սահակը, Խաչիկը,
Միկրոն եւ Արուսթը, Բայց Կիւրտիւնքի
կառավարն ստոյգ հեղինակներն եղող
Ջիւր-Երէն եւ ոչ մէկը ձեռնարկուե-
ցաւ կամ վնասուեցաւ:

Եկուի անուն այդ կին մը, իր ե-
րեք որդիքը, եւ վարդան ոմն, իր
աղջականը, որ անոր հետ կը բնա-
կէր, քաղաքին Աւերմէյտան թաղին
մէջ, ամեն ալ իրենց անկողիննե-
րուն մէջ դաշուէին եւ սուրի հար-
ուածներով սպաննուած գտնուեցան,
ոճրագործները Գիւրտերն: Տեղական
իշխանութիւնը զանոնք փնտռել կը
ձեռնարէ:

Եկուի իկի երեւելիներէն, թաղական
խորհրդոյ անգամ Աբրահամ Նազարեանը
ստակալի կերպով յօռտուած գտնուե-
ցաւ իր նշանակեցին մէջ, Այս ոճրին
հեղինակներն ալ անգտանելի կը մնան
ինչպէս միշտ Սարգիս Բօգոյանը, գիւ-
ղապետ Հործակի, Մօթիքի վիճակ,
նոյնպէս սպաննուած գտնուեցաւ իր
սան մէջ, քանի մը օր առաջ, Եօթը
քիւրտերու անոր սան մէջ մտնելը
տեսնուած է, սակայն իշխանութիւնը
աղջականաց զանգասները չլսել կը
ձեռնարէ:

Մկրտիչ Ղազարեան, գիւղապետ
Ուրտապի, Պահլայի վիճակ, ճամբուն
վրայ սպաննուեցաւ, երբ քաղաք
կուգար իր գիւղին գործերը տեսնելու
համար ձեռնարկեց իշխանութիւնը դարձ-
եալ անփութ կը մնայ Հիւրթ Սիրօյանը
մին երեւելիներէն Միւսեցոյ գիւղի
Մօթիքի վիճակ, քիւրտերէն սպան-
նուեցաւ իր արտին մէջ, Սպանիւնները
ծանօթ են, Բայց իշխանութիւնը չու-
զեր զանոնք ձեռնարկուել:

Ղազար, Աղբիւնի գիւղէն, Մօթի-
քի վիճակ, քիւրտերէն սպաննուե-
ցաւ, որովհետեւ դէմ կը դնէր անոնց
որդեւոր իր ոչխարները չափաւանդէին
Դիւրաւ ծանօթ են, եւ կը պատ-
կանին Տիրուրու գիւղին, Բայց իշ-
խանութիւնը բան մը ընել չուզեր:

Այս օրուան տօնախմբու-
թեանս եւ յառաջիկայ Ս. Թոնի-
եան առթիւ չեմ ուղեր իմ բնա-
կարանի մէջ տեսնել տեղւոյս
երկու քահանայները, որոնք քա-
նի քանի առիթներու մէջ աղ-
ջակին աւելն արժանապատուու-
թիւն անորակելի ծանօթ զոյգին
նորքերուն տակ դնելու չը խղ-
ճահարեցան: Յ. Գորգիսեան

Մ Ի Ո Ւ Թ Ե Ա Ն
Թ Յ Ն Ա Մ Ի Ն Ե Ր Ը

Հայ յեղափ. կազմակերպու-
թեանց բաժան. բաժան լինելը
եւ այս պատճառաւ իսկ, գոյու-
թիւն ունեցող խմբակներու մի-
միեանց գործունէութեան հակա-
ռակող զիւրարանուանարկող դու-
թիւնը Սուրբ Գործին յաշնու-
թիւնը կը վստահէին 7—8 տա-
րիներէ իվեր: Հայ հասարակու-
թիւնը իր գործիչներու զիւրար
թշնամանող ընթացքէն զընած
ու սրամտած Միւսթեան անհրա-
ժեշտութեան վրայ կը պնդէր
տարիներէ իվեր: այնպէս որ
յեղափ. կուսակցութիւններու ան-
շատ շարքերէն շատեր գուրս
եկան Միւսթեանի կազմակեր-
պութիւն մը հիւսելու բոլոր հայ
գաղթավայրերու մէջ, որպէսզի
այդ կերպով կարելի ըլլար գործ-
նականապէս տոյգել կուսակցու-
թեանց վարիչ մարմինները
որ անհրաժեշտաբար տեղի տային
ժողովուրդի պահանջին, այսին-
քն ամեն հաստատական եւ երկ-
րորդական նկատումներ մէկգի-
ւրած գան բարոյութիւն Միւսթեան
սեղանին շուրջը, եւ հոն գծէին,
կերտէին ապագայ գործունէու-
թեան ընդհանուր ծրագիր մը
որ տարապայման նպատակ ունե-
նար իրենց Հայրենիքը փրկել
օտարին հայալինջ լուծէն:

Այս նպատակաւ եղած կոչերը
բարեբաղդաբար բոլորովին ա-
պարդիւն չը մնացին: Հայ յե-
ղափարութեան ամեն խմբակ
գէթ չկրցան մերժել Միւսթեան
գաղափարը: եւ այդ մասին բա-
նակցութեանց սկսելու տրամա-
դրութիւններ ցոյց տուին Դաշ-
նակցականները, Հին Հնչակեան-
ները, իսկ Վերակազմակ Հն-
չակեանութիւնը առնական կորու-

վով մը եւ ընդհանուր ազգին
ծափերուն մէջ, պաշտօնապէս
յայտարարեց թէ Միւսթեան սի-
րուն համար իրենք պատրաստ
են դաշնու աւելն բան, ընկեր,
անուն, ծրագիր, պաշտօնակերթ
եւ այլն, եւ այս յայտարարութեան
հետ միատեղ կաշ ըրաւ բոլոր
յեղափ. կազմակերպութիւններու
անյապաղ բանակցութեան մտ-
նել ուղղակի վերակ. Հնչակեան
կեդրոնի հետ: ու սկսան բանակ-
ցութիւնները:

Եւ օրին մէկը յայտարարուե-
ցաւ Հնչակեան երկու հատուած-
ներու Միւսթեանը մեծ ոգեւո-
րութեամբ կը սպասուէր թէ ա-
սոր պիտի յաջորդէ եւ Դաշնակ-
ցականներու միացումը, որուն
բանակցութիւնները առաջ կը
տարուէին:

Բայց, աւելի չաղաքատիկ օր
մըն ալ իմացանք թէ Միւսթեան
կեդրոնի մէջ բաժանում առաջ ե-
կած է Այս սե լուրին յաջորդեցին
գաղթակից Հրատարակութիւն-
ներ ու դէպքեր: Պահ մը Միւս-
թեան բարեկամութիւն կեդրո-
նները սկսան իրենց հոգիին սեւ
կիրքերը հետդհետէ գուրս տալ
ոչ թէ միայն Միւսթեանը քան-
գործները պաշտպանելով, ալ նոյն
իսկ Միւսթեան գաղափարը դա-
տապարտելով անուղղակի միջոց-
ներով: Այս օրինակ սեւ դէժ-
քով դուրս եկան կարգ մը Դաշ-
նակցականներ, Հին Հնչակեաննե-
րու ընկերակցականները եւ բոլոր
անոնք որոնք Միւսթեան իրա-
կանացութեամբ իրենց անձնական
ապրուստի միջոցներէն զընուած
պիտի ըլլային:

Այժմ այդ բոլոր ագուանները,
այդ բոլոր Միւսթեան յայտնի
ու ծածուկ թշնամիները իրենց
կուկոյցներով կ'փորձեն Միւսթեան
գաղափարին վրայ հողակոյտեր
գիւղել եւ խոշոր քարեր թաւալել
որպէսզի այդ գաղափարը այլ-
եւս կենդանութիւն չառնէ, եւ
պատասխանատուութիւնը վերա-
գրել այնպիսիներու որոնք Միւս-
թեան անկեղծ ախոյեանները
եղած էին ու են:

Որպէսզի Միւսթեան այդ թշ-
նամիներուն դիմակները լաւ

պատուիրն եւ հայ ժողովուրդը
միանգամ ընդ միշտ ճանչնայ
Միւսթեան գաղափարները, մենք
նշելայ թաւով կը սկսինք արտա-
տակ մեր բանասիրականի բաժ-
նին մէջ այն տետրակը որ կը
պատկերացնէ Հնչակ. Միւսթեան
բանակցութիւնները սկսելու օ-
րէն մինչեւ ողբացիալ Զիթեա-
նի սպաննութիւնը կատարուած
դէպքերը գրաւոր եւ անհրաժեշտ
ապացոյցներու վրայ հիմնուած:
Այդ տետրակը զոր մեր ընթեր-
ցողներէ շատերը չեն տեսած,
մեր այս արտատպումով անգամ
մըն ալ պիտի պարզէ թէ Միւս-
թեան քանդումը կարգ մը յիմար
բաղդախնդիրներու գաղափար-
ութեան արդիւնքն է եւ Միւսթեան
գաղափարը ըստ ինքեան սուրբէ,
Հայոցս համար փրկարար է, եւ ոչ
որ, ոչ մէկ խմբակ չպիտի կրնայ
խել անոր ապագայ յաղթու-
թեան դափնին:

Դաշնակարը չը յաղթուիր:

Հ Ա Ս Յ Ա Ն

Մ Ա Կ Ե Դ Ո Ն Ի Ո Յ Մ Ե Զ

Պ. Տէրապետէն ետքը, Կոյուխովքի
կոման ալ, իր նուիրականութեանց ը-
բած յայտարարութեան մէջ գովարա-
նեց Աւսար-Ռուս համաձայնութեան
օգուանները Արեւելքի մէջ: Եւ որ լա-
ւատես յայտարարութիւններուն կա-
րեւոր է կցել այն ապահովագրութեան
եւ վաւերական յիշատակագրերը, որ
այսօր գեղեցիկաբար 17-ին կը համին
«Իր-Արմէնիա» իմպրոպութեան եւ
զորս Տիւր Բիէն Գիլառ բարեհաճած
է մեզ հաղորդել իր լրագրոյն մէջ հը-
րատարակելէ առաջ: Հայաստանի ինչ-
պէս նաեւ Մակեդոնիոյ մէջ ջարդե-
րուն, բռնաբարութիւններուն եւ յա-
ժըշտակութիւններուն վերջը չգար:
պէտք չէ զարմանալ եթէ յառաջիկայ
գարնան հայ եւ մակեդոնական ապըս-
տաւարանները միարան գործեն Ա-
սիայի եւ Եւրոպայի մէջ, բուն պա-
հանջելու համար այն տարրական ի-
րաւունքները, զորս Պերլինի դաշնա-
գիրը երաշխաւորած էր Հայաստանի եւ
Մակեդոնիոյ նահանգաց բնակիչներուն:
Ահաւասիկ մեզ հաղորդուած տեղեկա-
գրերը, որոց վրայ մեր կողմանէ բան
մը չենք աւելցուներ:

Մովսէս Շահօյեան, Կիծօն գիւղէն, Մօթիքի վիճակ, դաշոյնի հարուածներով սպաննուեցաւ: Նոյն գիւղացի Ասատուր Սիմօնեանը, հրազանի հարուածներէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ: Նոյն գիւղացի Մեկքոն Խոստեկիան, հրազանի երեք գնդակ ընդունեցաւ գլխուն եւ հոգեւորք է: Այս երկուքը գուցէ մեռած են ցարդ:

Այս իրողութեանց հանգէպ, այլ եւս տարակուսի տեղի չը մնար որ իշխանութիւնք, Բերտերուն հետ խօսք մէկ ըրած են, հայկական ցեղը բնաջինջ ընելու:

«Լէի՛Ր ՈՐԵ՛Ն»-է քաղուած
Մ. Խմբ. — Մակեդոնիոյ մասին եղած տեղեկագիրը զանց բրինք արտատպել:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆիւլի՛Պէ, 10 դեկտ. 1903

«Իրաւունք» 86 ըդ. թիւին մէջ գրած էի քաղաքիս հայ հասարակութիւնը 20) ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մը զրկելով կրթական նախարարութեան պահանջած էր Զէրզիեան իսմիւեան հոգաբարձութեան պաշտօնակալութիւնը: Նախարարութիւնը այդ արդար պահանջին գոհացում տալով անմիջապէս լուծեց հոգաբարձութիւնը եւ ամսույս 7 ին կերակի օրը որոշեց նոր ընտրութիւն մը ընել:

Այդ օրը Զէրզիեան իսմիւեան խմբակը խայտառակ պարտութիւն կրեց ժողովրդէն, որ ստուար մեծամասնութեամբ այս անգամ ընտրութեան մասնակցեցաւ եւ յիշեալ խմբակին 29 քուէին զէմ 119 քուէով յաղորդեց ընտրութիւնը իր ընտրելիներուն, որոնք են Տիարք Մկրտիչ Թովմասեան, Դէորդ Աստարճեան, Թադէոր Ս. Հինալեան, Մանուկ Թէրզիեան եւ Գրիգոր Դաւթեան: Նորընտիր հոգաբարձութեան առաջին զորքը պիտի լինի կը յուսանք՝ Թադ. Խորհրդոյ հետ համերաշխութեամբ կարգ կանոն գնել Ազգ. Վարժարանին մէջ եւ վերահաս տասնի անմիջապէս իրաց նախկին վի-

ճակը, որուն այնքան պէտք ունի ազգին տարադնոծ մանկտին:

Ցաւալի է որ քանի մը տեղացի երիտասարդներ պարզմտութեամբ խաղալիք եւ գործիք կը լինին Զէրզիեանի եւ իսմիւեանի պէս մարդոց ձեռքը կուրօրէն խաբուելով անոնց շարժանութիւններէ, որոնց զազանի նպատակն ուրիշ բան չէ այլ միայն խռովութեան սերմ սերմանել կրկին հագիւ քիչ մը հանդարտած ժողովրդին մէջ եւ այդ կերպով յաղորդել իրենց անխոստովանելի ծրագիրները: Այսքան բացայայտ իրողութիւններ, կը կարծենք որ պէտք էր մինչեւ հիմա կայրերուն անգամ աչքը բանալին:

Չօրհանցի հիմնած մասնաւոր վարժարանը, որուն մինչեւ հիմա ունեցած միակ օգուտը (!) եղաւ Ազգ. վարժարանէն 100 չափ տղաքներ խլելով՝ անոնց եկամուտներէն զրկել վարժարանը, այս շարքի կրթակ-ն նախարարութեան փակման հրաման ստացաւ որովհետեւ Պուլկարահպատակ դասատուն որուն անունով ալ ձանադուած էր զպրոցը, թողած է իր պաշտօնը նոյն հաստատութեան մէջ:

ԲԱՑ ՆԱՄՍԿ

Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆԻ

— ԵՅ —

Ձեր հեղինակութիւն եղող Թիւսպարուն Պատ. «Իրաւունք» լրագրի մէջ ամենայն հետաքրքրութեամբ կարդացի, երբ աւարտեցիք կարծես թէ բան մը կորսուեցուցած էի ու անհապիշ կապակցի մի նոր գրութեան եւ եւ ահա Անդրանիկ... որ անցեալ ամսոյ մէջ կրկին անգամ կարդացի կարծես թէ դէպքին տեղը փոխադրուած ակնատես կը լինէի իրադրութեանց, մանաւանդ հիմա Զիւլֆի... որուն գեռքանի մը թիւը կարդացած եմ խորին հետաքրքրութեամբ, պարտաւոր կըրգամ, իբր ընթեր-

ցածէր, իմ համակրութիւնս յայտնել Ձեզ եւ այն հեղինակներուն որոնք տառապաղ հայրենիքի տեսարանները ճշգրտէն կը նկարագրեն հասարակութեան:

Ապրիլին հազար ապրիլն ու կը գատապարտեմ այն գրչի տէր պարսկները որոնք կեանքերնու մեծ մասը ծուլութեամբ կանցունեն, առանց օգտակարութիւն մը ընծայելու Ազգային դրակաւութեան ու զարգացման:

Քեզ համակրող
Գիւմ Տիւն

Մ. Խմբ. — Տիար Արմէն Շիտանեան որուն արտադրած եւ Իրաւունքի մէջ հրատարակուած վէպերը, Թիւսպարուն Անգուստը, Զիւլֆի, չեմ ընդունելու թիւին գտն մեր ընթերցողներէն, պատրաստած է մասնաւորապէս մեր թերթի համար «Սուլթան Համիտ կադանգէք» խորհրդով նորովէպ մի ալ, գրք քանի մը օր յետոյ պիտի սկսինք հրատարակել մեր բանասիրականի բաժնին մէջ:

ՎՅՈՒՆՍԻ ՎՄՈՒՊԵՏԵՐԸ

Անցեալ շաբթու միայն քանի մը տաղով տեղեկացուցած էինք տեղւոյս ազգ. վարժարանի ուսուցչաց միջեւ ծագած խռովութիւնը: Նորեկ ուսուցիչներէ մին իր պաշտօնակիցներէ միոյն, երուանդ Սըրմաբէշխանլեանի պաշտօնակալութիւնը փութացնելու գիտումով, փոխանակ հոգաբարձութեան խորհուրդներուն անսալու, աշակերտները ցրուելէ ու վարժարանը փակուած յայտարարելէ զատ կը դիմէ Պուլկար կրթական տեսչին եւ կը հրաւիրէ ասոր միջամտութիւնը երուանդը արտաքսելու համար: Բարեշաղկաւար օտար

պաշտօնեան այդ նորեկ հայ Ղազարոսէն աւելի լաւ կը գիտնայ Հայ ազգի արժանապատուութիւնը յարգելու ու կը պատասխանէ թէ ինք կը հաւատայ որ վառնայի Հայերը կարող են իրենց ներքին խնդիրը իրենք կարգադրել, հետեւապէս իր միջամտութեան հարկ չկայ: Իսկ Հոգաբարձուները իրենց առժամանակեայ պաշտօնին հանգամանքէն եւ վարժարանը օր առաջ վերաբանալու հարկէն մղուած կը պատուիրեն նորեկ ուսուցիչներուն որ իրենք դասերը շարունակեն եւ երուանդին կը հրամայեն վարժարան չը յաճախել քանի մը օր, որպէսզի այդ օրերու մէջ քաղաքին բանիմաց դասակարգէն խառն ժողով մը կազմելով վէճը քննուի: Ժողովը կը կազմուի, բայց նորեկ ուսուցիչը չը ներկայանար իր փաստերը ներկայացնելու. երկրորդ հրաւերը կրկին անպատասխանի կը թողու: Ժողովականները փոխանակուած խօսքերը ու նամակները քննելով, աւելի յանդապարտ կը գտնեն նորեկ պարսկը որ ինքն իրեն ուսուցչապետի հովիւ կառնէ եղբի, մինչդեռ իր պաշտօնակիցը կը պնդէ թէ հայերէն ալ չը գիտեր: Ազգային վարժարանը այդ կարգի ըմբոստ եւ քիտախնդիր զեկալարներէ փրկելու համար ժողովը կորսնէ Տ. Հմայեակ Խոշպուլեանը անօրէն կորգել: Բայց սա կը պատասխանէ թէ իր անձնական տկարութիւնը չը թոյլատրեր իրեն բազմազգ պաշտօն մը ստանձնել:

Խնդիրը առաջմի այս անորոշ վիճակին մէջ կը տատանի: Մաքրագործութիւն համար Պարոնեանի աւելին պէտքը նշմարուած է:

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

Ա.

Հնչակեան միութեան բանակցութիւնները՝ 1901ի սեպտեմբերին սկսուած՝ 1902 մարտ ամսոյն հազիւ վերջացան: Ու այս արտակարգ երկարաձգման միակ պատճառը նախկին հին հատուածի կողմէն բանակցողներուն անվճարական, երկդիմի ու յարափոփոխ ընթացքն եղաւ:

Նախապէս հին հատուածին «կեղծներ» իր երկու անդամներէն մէկուն միջոցաւ միութեան բանակցութիւնը չորս ամիս քաշկոտելէն եւ խնդիրը հազարու մէկ ձեւափոխութեան ենթարկելէն վերջ, յայտարարեց թէ՝

Կատարուած բանակցութիւնները չեղեալ պէտք է համարուին եւ թէ իրենց պատգամաւորական ժողովն է որ պաշտօնապէս եւ ուղղակի պիտի սկսի բանակցել մեզ հետ:

Հին հատուածի կեղծներն այս նախաձեռնութեամբ ընդամենը շատ հեռու էր մեզ արտապնդում մը տալէ: Բայց ուղեցինք մինչեւ ծայրը տանի գործը:

1902 յունուար 10 ին, հին հատուածի պատգամ, ժողովին հետ սկսանք մեր պաշտօնական նոր բանակցութիւնները:

Երկար վիճարանութիւններէ վերջ, հին հատ-

ուածի կեղծներն ու մեր միջեւ կանխաւ մշակուած եւ ընդունուած գրեթէ բոլոր պայմանները կրկին ընդունուեցան:

Երկու կողմէն վերջնականապէս համաձայնութիւն գոյացաւ միութիւնն իրագործել՝ տարամբօքէն հայ յեղափոխական գործին շարքը:

Երկու կողմէն մասնաւորապէս ընդունուեցաւ թէ պէտք է սոցիալիզմը մէկդի թողուլ եւ թէ՝

«Խուսակցական պաշտօնական օրկանը պիտի զբաղի զուտ հայ յեղափոխական եւ ազատամարտական հարցերով»:

Կը մնար միայն «Հնչակ»ի պայտազան, որ մինչեւ այդ օրը Աւետիս Նազարեանի անձնական սեփականութիւնն էր: Ու մինք պահանջեցինք որ «Հնչակ»ը միացեալ Հնչակեան կուսակցութեան անձնակազմին սեփականութիւնը դառնայ՝ կառավարութեան օրկանը: Պատգամ. Ժողովը խոստացաւ օրկանական ամէն ապահովութիւն տալ այդ անունին:

Գործին այս բացայայտ ու վերջնական լուծումին հասած վիճակին մէջ, կը սպասէինք միայն որ հին Հնչակեաններու պատգամ. Ժողովը՝ ընդունուած որոշման համաձայն իր խոստումը գործադրէ:

Դարձեալ յուսափարկութիւն:

Այս համաձայնութիւնէն 10 օր վերջ, 1902 յունուար 20 ին, հին հատուածի պատգամաւորներէն մէկը հետեւեալ թելադրական երկտողը կը զրկէր մեզի:

Յարգելի ընկեր,

«Օրը նոր գծուարութիւնը նոր, չենք կրնար սպասել. մէկ ժամ առաջ սա միութեան խնդիրը կարգադրենք. եւ եթէ մէկ երկու օր ալ ուշանայ,

«նոր գծուարութիւններ ալ պիտի ելլեն»:

Ողջոյններ

Ի դիմաց Ամբիկայի ընկերներին

Յ. Յ. Բարեշաղկաւար

Այս համակր ստեղծուածի մը պէս թուեցաւ մեզի: «Միութեան խնդիրը կարգադրենք», բայց չէ՞ որ տասն օր առաջ ամէն ինչ կարգադրուած վերջացած էր արդէն եւ միութիւնը կատարուած պիտի հռչակէինք, եթէ «Հնչակ»ը կուսակցութեան սեփականութիւնը դարձնելու իրենց խոստումն յարգէին շուտով:

Գաղտնիքը երկար չը տուեց սակայն: Նոյն օրը, հին հատուածի երկու լիազօրները, պ. պ. Հրաչեայ եւ Կարապետ Մարտիրոսեան՝ յայտարարեցին մեզ թէ՞ պատգամաւորական ժողովը ետ կանգնէ իր որոշումները եւ չպիտի լինայ որ իր ծանօթ խոստումը գործադրել, ո՛չ ալ՝ հետեւապէս՝ միութիւնը կատարուած հռչակել. որովհետեւ՝

Կովկասէն նոր պատուաւաւորներ եկած են՝ որոնք միութեան գլխաւոր պայմանները կը մերժեն եւ կը սպառնան նոյն իսկ նոր հերձուած առաջ բերել՝ եթէ նոյնութեամբ եւ անպայման չընդունուի հին Հնչակեան ծրագիրը՝ սոցիալիզմով մէկտեղ:

Երկրորդ պաշտօնական գրծումն էր աս. երկու լիազօրները, անգամ մըն ալ ետ կանգնէին իրենց խոստումներն եւ յանձնառութիւնները, եւ հիմա՝ բացէ ի բաց կը յայտարարէին. թէ առանց սոցիալիզմի՝ կարելի չէ միանալ, Հոս դանց կընենք նը-

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Ահմէտ - Ալի բաշանըն մախ-
տուսը իզգէթ պէյ Ֆէհմի բա-
շանըն պիր իֆթիւրաւը իլէ մէն-
ֆի կէօնտէրիւմի տիր :

Մէրզում գաթ Սթանպուլու
զիյարէթ իտէն էնէպի հիւքիւմ-
տարլարա վէ զէվաթը քիրամա
րէսմէն ընֆագէթ իտէր օլտըղըն-
տան , անըն սիւրկիւն օլմասը
պիւթիւն տիրլումաթ տաիւրէլէ-
րինտէ հէյէճան հասըլ իթմիշ
օլտըղըն Սթանպուլտան թանա
պիւթիւրիւմի տիր :

— Աւստրիա վէ Բուսիա էլիլէ-
րինին իսլահաթ ճէպլէլինին ահ-
քեմալը իւզրէ՝ գօնթօլ վէ էճ-
նէպի միւլթիյէ մէմուրլարընըն
վէ պիր իթալիալը ժանտարմա
գօմանտանընըն թալինի խուսը-
սընտա Պապը Ալիտէն գարաը
գաթի թալէպ իթաիլէրինտէն
Սուլթան ճուսա էրթէսի կիւնիւ
վիւքէլալը սէրալա տալէթլէ
պիւ միւլթէրէ մէսէլէի թահթը
գարալա ալմալարընը էմր իթ-
միշ տիր :

— Մաքէթոնիա իսլահաթընըն
գօնթօլը իչիւն Բուսիա թարա-
ֆընտան թալին օլընտան միւլթէ-
րէրէ մէմուրը Մ . Տէմէրիք բտ-
զար կիւնիւ Սթանպուլա եթիւշ-
միշ . Աւստրիա մէմուրը Մ . Սիւլ-
լէր տալի իշպու ալըն իթմալը-
նա գատար եթիւշմիշ օլաճագ
տըր :

— Պայրամ միւնասիպէթի իլէ վէ
պուլկար ասըլարըն աֆլը շահա-
նէ իւան օլընաճալը Սթանպուլ-
տա շալի օլմուշ :

— Ուստրիա Պուլկարլարըն վէլ-
վէլէսի վէ բրօթէսթի իսլաֆը-
նա օլարագ Բուսիանըն արզուսը
իւզրէ՝ էվլէլէի սէնէ իւքիւպտէ
մէթրօրօլիտ թալին օլընմըլ օ-
լան սըրպ րահիպի Մ . Ֆիրմիւ-
եան Պէլլիքատտա ուզուս պիր խառ
թալըգտան միւլթէսիւրէն վէ՝
ֆաթ իթմիշ տիր :

— Դեկտեմբեր 13 տէն 18 է
գատար Գէրպէլատա չգօրէլա-
տան 393 քիշի էօլմիւշ տիր :

— Աւստրիանըն Բրակա շէհրին
տէ Մաքէթոնիա իչիւն պալը
2էիւ մէպուսլարըն վասէթասը
իլէ պիր պէօլիւք միթիւիլ թէ-
ճէմիւ օլընտը :

Մէմուրիալ Աիքուսաքիք նալ
կաղէթանըն պէյանընա նաղա-
րէն , Մաքէթոնիա գըսըմլարա
թագսիւմ օլընուպ հէր պիր գըսմ
այըլ այըլ պիրէր տէվլէթին
նէզարէթի ալթընտա պուլընա-
ճագ ըմըլ . Բուսիա Նօվի-Բազարա
Աւստրիա Բրիլլէնէ վէ Բրիլլո-
նայա , Ինկիլթէրալա՝ Մա-
նասթըրա , Իթալիա՝ Սէլանիկէ

վէ մէրքէզի շըմէնտըֆէր խաթ-
թընա նէզարէթ իտէճէք իմիշ-
լէր , Իշպու հալմաթիս թաստիլգէ
միւլթաճ տըր :

Տ Ո Ւ Ն Ի Ի Ե

— Սօֆիատաքի թիւրք գօմի-
սէրի Ալի Ֆէրուհ Պէյ Պուլկարիա
անվալընտան տօլալը մալիւմաթ
վէրմէք իչիւն Սթանպուլա չաղը-
րըմըլ տըր :

— Էճնէպի թապալարըն Պուլ-
կարիատա աքէր ալընաճագլարը
նա տալիր Վարնա պէլէտիյէսի-
նին իւանը իւզէրինէ , շէհրիմիլ
էճնէպի գօնսուլարը իչի սէֆա-
րէթլէրէ եաղարագ թա իմաթ
իսթէմիլէր տիր վէ թապալալ-
ընա «սիլ րահաթ օլըն , իգ-
թիլագսը իճրա օլընաճագ» տէ-
յու ճէվապ վէրմիւշլէր տիր : Պուս-
լէ պէրապէր պէլէտիլէ մէմուր-
լարը լիտանէն տալի էճնէպի
կէնճլէրի խիւլէրինի գալիս իթ-
տիրմէկէ տալէթ իտէյօրլար :

— Կէչէն տէֆա եաղարագլըմը
իւզրէ , Բուսիատան իսթէլէմիլգէ
էնուպ Բիլլիւպա նաղլ օլընտան
թօրլար վէ սալիր էշտարլար Բը-
լէվնատա մուհարէպէ էսնասըն-
տա Ալէքսանտր իքինճի 2արըն
սաքին օլտըլը խանէյէ վասլ
օլընաճագ տըր : Կաղէթալարըն
պէյանը իւզրէ , յանլար յճ ին-
տէ պիր վաքօր տալի կէլուպ
մէզքիւր միւլթէ իչիւն 7ճ առէտ
պալմօմուստան մաամուլ ինտան
սանէմլէրի կէթիւրէճէք իմիշ :

— Վառնա հիւքիւմէթ մէմուր-
լարը պէյնիտէ եէնի պիր չիւ-
րէթ թէշքիւ օլընմըլ տըր : պու-
չիւրէթին մաքսէտի աղալարըն
մատտի վէ մանէվի սուրէթտէ
եէթիկէրինէ եարտըմ իթմէք-
տէն իպարէթ տիր :

Բ Ո Ւ Մ Ա Ն Ի Ա

Պուքրէշ մէճլիսի մէպուսանըն-
տա խարիճիէ նաղըրը Մ . Պրա-
թիանօ Բուսիան հիւքիւմէթի
հաղըրէսինին խարիճի բօլիթի-
գատընտան պահ իտէրէք , «Մա-
քէթոնիա մէսէլէսի հաղըրտա
պիլիմ բօլիթիգամըլ թիւրքիա-
տա պուլընտան Բուսիանըն թէ-
րագլըլաթը իլմիյէսինի թէմին
էլլէմէք տիր , տէտի . վէ Աւս-
տրիանըն վէ Բուսիանըն իթի-
լաֆը անվալը ուսումիյէի պիլիմ
մէնֆաթթալարըմըլա ուլկուս կէօր
մէքտէյիլ տէտի : Պիլիմ թիւրք-
քիա իլէ օլան բօլիթիգամըլ անըն
մէնֆաթթալընա մուզալիր պիր
մաքսէտ թապիպ իթմէք :
Շիմտիլէք պիլիմ աղուսմըլ Սթա-
քէյօլըն մուհաֆազսընտա օլուպ
էմրաքանըն արզուսընա միւլթա-
պըգ տըր :

Մ Ի Ի Թ Ե Ն Ե Վ Ի Թ Ե

— Նամտար Եհնուտի մուէլլիֆ
վէ ֆիլօզօֆ Մաքս Նօրտօ սիօ-
նիսթլէրին պիր պալօսընտա պու-
լընտըլը էսնատէ խալիմ Լուպան
նամ 24 եաղընտա պիր մէքթէպ-
լի թարաֆընտան վուրուլմուշ
տըր : Եարէսի մաղարթաթլը տէ-
կիւ , Խալիմին իսթիլթագընտան
անլաղըլարը իւզրէ , քէնտիսի-
նի Սիօնիսթլէրին մէպտիսինի
մուխալիֆ օլուպ , Մաքս Եա-
հուտիլէրի Աիքիւպա տալէթլէ
օրատա ինկիլթէրանըն հիւսյէ-
սի ալթընտա պիր միւլթագլի
խաղալի հիւքիւմէթ վէ միւլթէթ-
լիգաթ թէշքիւ իթմէկէ չալըշ-
տըլը իչիւն անը ճէհր իթմիշ
տիր :

Մ . Ա . Մ . Ե . Բ . Ի . Կ . Ա

Նիւ—Նօրքտան վէրիլէն պիր
թէլէկրաթիս նաղարէն , ճէնուպի
Ա.Բ. րիկա ճու Բիւրիյէթինէ գար
շը օլատա անտրչիսթլէր թարա-
ֆընտան պիր ճէսիմ գօրլօ (գա-
ւաղրուլթիւն) մէյտանա չըգմըլ
տըր :

— Վաչիւիլթընըն մէճլիսի ալա-
նընտա (ժեբակոյա) թիւրքիա
անվալընտէն պահ օլընտարագ
Մաքէթոնիատա իսլահաթըն կիւն
էվլէլ իճրաթը իչիւն Պէրլին
անտանմէսինի իմզալարըլ օլան
տէվլէթլէրի թէշլիգ իթմէսինի
Մ . Ամերիկա հիւքիւմէթիւնէ
թէքլիթ օլընմըլ տըր :

Ա Լ Մ Ա Ն Ի Ա

— Իմէրաթօր Վիլհէլմին պօ-
ղաղընտա գուհուրա կէլէն պիր
խաթթալըգ սէպէպի իլէ , թա-
պիպլէր ամէլիաթ (օրէրասիօն)
իճրա իտուպ անը խէլաս իթ-
մէկէ մուսաֆագ լտըլար : Շիմտի
Վիլհէլմ էվլէլէի կիպի սէրպէսթ
սէօյլմէք վէ նուլթըլար իրատ
իթմէկէ պաղլալըլար տըր :

— Կէչէն կիւն իմէրաթօր նուլթ-
իրատը իլէ , Ալման օլտուսըն-
տա զապիլթէրին ասքէրլէր իւ-
զէրինէ զատտարլըլար իճրա
իթմէքտէ օլտըլարընտան տօ-
լալը հիտտէթ պէյան էլլէտի վէ
օ կիպիլէրին շէտիտէն ճէզալան-
մալաղընտա տալիր Էմրիւնալէլէր
եաղըրըլապ , հէր պիր եիւզ գա-
շը պաղը պաղը քէնտի մայէ-
թիտտէք ասքէրլէրին վիճուտի-
նի մուսայէնէ իթմէկէ մէճպուր
իթտի :

Ի Ն Ի Ի Լ Թ Ե Բ Ա

Լօնտրատան գեկտ . 7 թարիս-
լէ պիւթիլթիլի իւզրէ , օրատա
Մաքէթոնիա իչիւն էն մէթէ-
պէր ինկիլթէլէրտէն միւլթէշքիւ
պիր մէճլիս թէճէմիւ օլընմըլ
տըր : Տօքթ . Թաթարլէվ տալի
հաղըր պուլընմըլ տըր :

Քէմպրիճ տարիւլթիւնընը բը-
րօթէսէթլէրի պիր իսթիտա իլէ՝

Մաքէթոնիա պուլկարլարըն զալ-
րէթինէ հիւքիւմէթին մուսալէ-
նէթինի իսթիւրհամ իթմիլլէր :

— Պօրիս Սարաֆուլ Լօնտրատա
պուլընուպ , չօք տիրլումաթլար
իլէ միւլթագաթ իթմիշ վէ հէր
եէրտէ հիւսնի գապուլիլէթ պուլ-
մուշ տըր :

— Պիր չօք զէնկին ինկիլթիլէ-
րին Մաքէթոնիալը ֆագիլլէրէ
իանէթէն խալլը մէպաղալար
վէրտիլլէրի միւլթէվի տիր :

Բ Ո Ւ Մ Ի Ա

Բէթէրպուրկտան ալընտան հա-
վատիտաթ ճաքօն վէ Բուսիա
պէյնիտէքի միւնասէպաթը սուլ
հա մէյիլլի կէօսթէրիյօր . Լօնտ-
րատան վէրիլէն հալմաթիլէր իսէ
մէզքիւր իքի տէվլէթ պէյնիտէ
հէմէն հէմէն մուհարէպէ աղը-
լաճաղընը իմա իտէյօրլար . պու-
սէպէպլէ ճաքօն թա՛վիլաթընըն
ֆիլաթլարը խալլը թէնպիլ օ-
լընմըլ տըր :

— Բուսիանըն Ալմանիատան 500
միլիոն մարգ իսթիլարալ իտէ-
ճէկի ընվալթ օլընմօր :

Թ Ի Ի Ճ Ճ Ա Ր Ի Յ Ե

ՎԱՌՆԱ, 13 Դեկտեմբեր

ՉԱՆԻՐԷ

ՊՈՒԼՏՈՅ	
Վալիս	54-59 լիպ. 8-10/10,30
Արապա	52-60 լիպ. 8,10/8,60
ԱՐԲԱ	
Վալիս 100 քիւ	8,9
Արապա 42 45 լիպ.	4,80/ 5,20
ԵՌԻԼԱՅ արապա 33/36 լիպ.	4,60/4,60
Վալիս 100 քիւ	9,9-20
ՅԱՍՈՒԼԵԱ	100 քիւ 17/18-
Արապա 100 քիւ	18-22
ՏՈՐԸ արապա	57/59 5,80 6,60
ԴՕԼՕԶ արապա	5,80/10-40
ՄԻՍԻՐ Վալիս	6-40/60-80
ՉԱՎՏԱՐ	
Վալիս	48-55 լիպ. 6-6,70
Արապա 48/55 լիպ.	6,20/ 6,80
Եալ մալլէր միսիր	4-5
Կիւնտէ 80-90 լիպ	կէլմէքտէ
Վալիս 50-60 արապա կէլմէքտէ Վալիս	մուսալէթիս նաղըլէս 20 ֆր. արապա
մուսալէթիս նաղըլէս 20-80	

ՍԱՐԲԱԹԻՅԵ

Նաղըլէս 20, 60 ֆրանք
Օսմ. լիւրսը 22, 95 ալթուս ֆրանք

ԱՏՅՆՆԱԹՅՈՒ Տիլիին Եօրտան-
քս Գալտըրքուֆ Սեմքօլա , բն-
թաղաւարտ Գիլէլի Կալսեթիտն
հալալարանի , հիւանդնիւր կըն-
դուսի ամեն օր իւր ընկարանին
մէջ , Տրակուան փողոց , թիւ 12
Բողաքալանայ ժողովարանի մօտը
Գիւնեթ 2ԱՓԱՍԻՐ ԵՆ

Одговорились Е. Драгунов

печатница "Взгляд" — Варна.